

Learoesoejkesje - vitnedimmie

Dette er en sørsamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på nynorsk.

Mieriedimmie vihtiestamme Maahtoedepartemeenteste 15.11.2019.
Eksameneöörnege vihtiestamme Maahtoedepartemeenteste 29.06.2020.

Faamosne 01.08.2020 raejeste

Faagen bijre

Faagen relevaanse jñh vihkeles aarvoeh

Vitnedimmie lea vihkeles faage juktie svihtjeme-aavoem mij abpe jiele dem ryöhkoe jñh fysiske eadtjohke jieledevuakan jñjtsh nuepiej mietie. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh lierieh, daajide nuhtjeh, dååjroeh ih sjugniedieh kråahpine. Svihtjemedarjomi jñh eatnemefealadimmien tjñrrh jeatjajgumie vitnedimmie laavenjostoem, goerkesem jñh ååktemem sinsætñnan eevtjie. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh maahtoem evtiedieh saavremen, jieledevuekien jñh healsoen bijre jñh dååjrehtieh maam jñjtsh darjoeh lea vihkele juktie ulmide jaksedh. Maam learohkh jñjtsh darjoeh lea dan åvteste akte bielie maahtoste vitnedimmesne. Faage edtja learoehkidie skreejrehtidh fysiske eadtjohke årrodh jñh jieledevuekiem utnedh mij healsoem eevtjie mænngan skuvlem galhkeme jñh bætijen aejkien barkoejliediesnie.

Gaajhkh faagh edtjeh viehkiehtidh lierehtimmien aarvoevåaromem realiseeredh. Vitnedimmie edtja viehkiehtidh learoehkidie nuepiem vedtedh praktiseeredh jñh ussjedatedh ektiespielen, meatanårromen, mirrestallemen jñh seammavyörtegsvoeten bijjeli. Vitnedimmiefaagesne learohkh edtjeh haestemh jñh laavenjassh loetedh aktene gellielaaketje lieremeektievoetesne. Faage edtja aaj dej heartoeh haestedh jñjtsh raasth guhkiedidh. Stååkedimmie, ålkone årrodh, daanhtsoe, voejeme, gaarsjelimmiedarjomh jñh jeatjah svihtjemedarjomh Leah akte bielie dehtie ektie hammoedimmeste jñh identiteetesjugniedimmeste seabradahkesne. Vitnedimmie aerpievuekien svihtjemedarjomh seabradahkesne gorrede, men aaj skreejrehte eksperimenteeredh jñh kreatijve årrodh jeatjah svihtjemehammoej bijre. Vitnedimmie laejhtehks ussjedimmiem eevtjie kråahpe-idealene bijre mij maahta jñjtjedomtesem, healsoem, saavremem jñh jieledevuekiem baajnehtidh. Darjomh ålkone jñh eatnamisnie mñnnedh våaromem vadta eatneme-aavose, ååktemasse eatnamasse jñh byjresevoerkesvoete.

Jarngebiehkieh

Svihtjeme jñh liereme kråahpine

Learohkh edtjeh åehpies sjidtedh oktegh jñh mubpiejgumie svihtjedh jñjtsh ïedtji, aajkoej jñh nuepiej mietie. Learohkh jñjtsh identiteetem jñh jñjtjeguvviem goerehtieh jñh ussjededtieh jñh laejhtehkslaakan ussjedieh ektiedimmiej bijre svihtjemen, kråahpen, saavremen jñh healsoen gaskem. Vitnedimmie nuepiem vadta lieremasse kråahpine stååkedimmien jñh haarjanimmien tjñrrh gosse ålkone, daanhtsoen, darjomi tjñrrh gaarsjelimmesne jñh jeatjah svihtjemedarjomi tjñrrh. Kråahpine lieredh lea gelliesåarhts motorihkeles lieremen bijre, evtiedimmie kråahpesvoerkesvoeteste jñh svihtjeme-aavose skreejrehtidh.

Meatan årrodh jñh ektiespielem utnedh svihtjemedarjoeminie

Learohkh edtjeh haestemh jñh laavenjassh loetedh aktene lieremeektievoetesne jñh maetedh ussjedadtedh ektiespielen, ektiedahkoen jñh seammavyörtegsvoeten bijjeli. Gelline svihtjemedarjoeminie daerpies meatan årrodh jñh laavenjostedh juktie lieremem eevtjedh jñjtse luvnie jñh mubpiej luvnie. Lea joekehtsvoeth jááhkesjidh jñh gaajhkesidie meatan vaetedh, saah mah nuepieh gaajhkesi leah.

Darjomh ålkone jñh eatnamisnie mñnnedh

Learohkh edtjeh voengem nuhtjedh jñh eatnemem goerehtidh jeereldihkie darjomi tjirrh ålkone joekehts jaepieboelhkine. Dååjresh eatnamisnie jñh jearsoe jñh monnehke fealadimmie leah vihkele. Vitnedimmesne learohkh edtjeh åadtjodh dååjredh ovmesse kultuvrh ålkoejieleden sisnjelen, aaj darjomh mah leah viedteldihkie saemien kultuvrese.

Dåaresthfaageles teemah

Almetjehealsoe jñh jieledemaalveme

Vitnedimmesne dihte dåaresthfaageles teema almetjehealsoe jñh jieledemaalveme edtja hijven psyskiske jñh fysiske healsoem eevtjedh jñh learoehkidie dirregh vedtedh eensi jieledaveejlemh vaetedh. Faage edtja positijve jñjtjeguvviem eevtjedh mij maahtha learoehkidie jearsoe identiteetem vedtedh. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh daajroem åadtjoeh ovmesse perspektijvi bijre svihtjemedarjoeminie jñh healsosne. Learohkh edtjeh aaj lieredh healsoem reeredh goh vierhtie mij gaagnine fiereguhtese, jñh lieredh veeljemh vaetedh mah leah hijven jñjtsh jñh mubpiej healsose abpe jieleden tjirrh.

Demokratije jñh meatanårrojevoete

Vitnedimmesne dihte dåaresthfaagles teema demokratije jñh meatanårrojevoete edtja maahtoem eevtjedh ektiespielese darjoeminie, jñh ussjedadtedh maam vihkelesvoetide dihte åtna maam jñjtse dorje ektiespielen jñh lieremen åvteste faagesne. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh daajroem jñh goerkesem åadtjoeh demokraateles aarvojste jñh spïelenjoelkedassijste gosse meatan jñh meatan diëdtem vaeltieh jñh laavenjostoe. Faage edtja aaj nuepiem vedtedh lieredh laejhtehkslaakan ussjedidh jñh joekehts mielh giëtedidh jñh ov-sïemesvoetem ååktedh.

Monnehke evtiedimmie

Vitnedimmiefaagesne dihte dåaresthfaageles teema monnehke evtiedimmie lea eatnemedååjresi bijre mah leavloem biejjeh jearsoe jñh monnehke fealadæmman. Faage edtja viehkiehtidh goerkesem vedtedh ihke fiereguhten

veeljeme vihkelesvoetem jñh konsekvensh åtna monnehke evtiedæmman jñh vaarlæmman jñhliedistie eatnamisnie dovne voenges, regijonaale jñh veartenevijries.

Vihkeles tjehpiesvoeth

Njaalmeldh tjehpiesvoeth

Njaalmeldh tjehpiesvoeth vitnedimmiefaagesne lea maehdedh goltelidh jñh gaskesadtedh svihtjemedarjoeminie, jñh maehdedh tjielestidh jñh buektedh jñhjtsh dååjrehtimmieh jñh ussjedadtemh. Evtiedimmie njaalmeldh tjehpiesvoetijste vitnedimmiefaagesne aalka gieleldh goerehtimmie svihtjemedååjrehtimmie goske ussjedadta jñh digkede vihkeles sisvegen bijre faagesne.

Maehtedh tjaeledh

Maehtedh tjaeledh vitnedimmiefaagesne lea soejkesjidh jñh jñhjtsh evtiedimmie faagesne buektedh jñh vuarjasjidh. Lea aaj jñhjtsh saavremesoejkesjh hammoedidh. Evtiedimmie tjaelememahtoste vitnedimmesne lea aelkedh guvvieh, foto, figuvrh jñh soejkesjh nuhtjedh goske mahta vielie faagesjere teeksth jñh illustrasjovnh tjaeledh.

Maehtedh lohkedh

Maehtedh lohkedh vitnedimmesne lea gaavnedh, toelhkestidh jñh laejhtehkslaakan ovnessie sårhts teeksth jñh bievnessh vuarjasjidh jñh daajroem ohtsedh mij lea daerpies juktie maahtoem faagesne evtiedidh. Evtiedimmie lohkememahtoste vitnedimmesne aalkoe gosse mahta bievnessh, kaarth jñh teeksth aelkie biñkedassijste veedtjedh jñh dej bijjeli ussjedadtedh goske mahta geervebe jñh faagesjere teeksth, kaarth jñh guvvieh lohkedh.

Maehtedh ryöknedh

Maehtedh ryöknedidh vitnedimmesne lea matematihkeles baakoetjierth nuhtjedh juktie soejkesjidh, tjirrehtidh jñh ussjedadtedh ovnessie tsiehkij bijjeli dejnie gelliesårhts svihtjemedarjoeminie faagen sisnjelen. Evtiedimmie ryökmememahtoste vitnedimmesne aalka gosse mahta gåhkoe, darjomh, spielh jñh stååkedimmieh dååjrehtidh goske mahta geervebe svihtjemedarjomh jarkoestidh baakoetjierthide goh leavloe, driekte, faamoe, tije jñh veahka.

Digitaale tjehpiesvoeth

Digitaale tjehpiesvoete vitnedimmesne lea maehdedh digitaale vierhtieh nuhtjedh juktie goerehtidh, sjugniedidh jñh praktikheles haestemh faagesne

loetedh. Lea aaj maetedh digitaale vierhtieh nuhtjedh voerkeslaakan jìh laejhtehkslaakan jìh jearsoe identiteetem, kråahpevoerkesvoetem jìh positijve jìjtjeguviem evtiedidh. Evtiedimmie digitaale tjiehpiesvoetijste vitnedimmesne lea aelkedh njoelkedassh fulkedh digitaale ektiedahkose jìh persovnevaarjelæmman goske mahta soejkesjidh jìh vuarjasjidh jìjtsesaavremem viehkine digitaale vierhtijste.

Maahtoelmieh jìh vuarjasjimmie

Maahtoelmieh jìh vuarjasjimmie 2. daltese

Maahtoelmieh 2. daltesen mænngan

Lìrehtimmien ulmie lea learohke edtja maetedh

- jìjtse kråahpesvihtjemh goerehtidh stååkedimmesne jìh jeatjah darjoeminie, oktegh jìh mubpiejgumie ektine
- goerehtidh jìh tjirrehtidh vihkeles svihtjemh goh goetsedh, vaedtsedh, vaarredh, tjanghkodh, njulhtjedh, soejedh, jarkedh jìh jårredh jìjtsh nuepiej mietie.
- haarjanidh deelledh, dåastodh jìh stååkedidh ovmessie ðirregigumie jìh tjengkeresårhtigumie
- stååkedidh jìh mubpiejgumie årrodh darjoeminie jeereldihkie svihtjemebyjresinie
- stååkedidh jìh vihkeles haarjanimmieh darjodh gosse vaane sjædta tjaetsine, goh tjarnedh, gabpeldidh, galkedh, åvtese båtedh, njulhtjedh jìh tjaetsesne vaaksjoehtidh
- aelhie njoelkedassh ektiespielese guarkedh jìh praktiseeredh ovmessie svihtjemedarjoeminie
- eatnemem voengesne goerehtidh jeereldihkie darjoeminie ovmessie jaepieboelhkine
- tuvrenjoelkedassh guarkedh jìh praktiseeredh jìh gåårvedih vearelden jìh eatnemen tsiehkij mietie
- haarjanidh jearsoeslaakan valkesisnie vaedtsedh
- haarjanidh jearsoeslaakan vaedtsedh jaevrien/jeanoen lihke jìh maetedh viehkien mietie gohtjedidh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jìh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne 1. jìh 2. daltesisnie gosse oktegh jìh mubpiejgumie ektine haarjanieh jìh haestieh jìjtsh nuepieh svihtjedh ovmessie svihtjemedarjoeminie, dovne gåetesne jìh ålkone, eatnamisnie jìh voengesne.

Lohkehtëjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jïh lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tjirrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektine darjoeh. Lohkehtëjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmien bijre vitnedimmesne. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh jïh buektiehtieh, jïh maam buerebelaakan buektiehtieh goh aarebi. Lohkehtëjja edtja bihkedidh guhkiebasse lieremen bijre jïh lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem evtiedidh svihtjemedarjoeminie, stååkedimmesne jïh ektiespielesne, darjoeminie ålkone voengesne jïh jearsoeslakaan fealadidh valkesisnie jïh jaevriej jeanoej lihke.

Maahtoelmie jïh vuarjasjimmie 4. daltese

Maahtoelmieh 4. daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja mahtedh

- goerehtidh jïh tjirrehtidh stååkedimmieh, gaarsjelimmiedarjomh, daanhtsoeh jïh jeatjah svihtjemedarjomh
- kråahpem nuhtjedh darjomh goerehtidh jïh vihkeles svihtjemh evtiedidh
- haarjanidh jïh basisedarjomh nuhtjedh goh jårredh, hajkedh, trihpehtidh jïh tjengkerem dåastodh ovmesse svihtjemedarjoeminie
- mahtedh voejedh gosse giengelisnie, 100 meeterh tjåejjien nelnie voejedh, jïh tjarnedh jïh daeverem gietigumie veedtjedh, tjöodtjestidh jïh liegkedidh 3 minudth (meatan tjåejjien nelnie gabpelde, vaaksjohte, jårra, rudtjen nelnie gabpelde), jïh vihth 100 meeterh rudtjen nelnie voejedh jïh gaadtan vaedtsedh
- aelhie njoelkedassh ektiespielese guarkedh jïh darjodh ovmesse svihtjemedarjoeminie
- guarkedh jïtse jïh mubpiej kråahph Leah joekehts, jïh jeatjebh meatan vaeltedh ovmesse svihtjemedarjoeminie
- darjomh ålkone goerehtidh jïh mubpiejgumie laavenjostedh joekehts jaepieboelhki voengesne
- kaarth darjodh jïh nuhtjedh juktie åehpies eatnamisnie vaaksjoehtidh
- haarjanidh jearsoeslaakan jïh giejehts eatnamisnie fealadidh
- njoelkedassh valkesisnie guarkedh jïh fulkedh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jïh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne 3. jïh 4. daltesisnie gosse Leah meatan jïh haarjanieh juktie ovmesse svihtjemedarjomh lieredh, laavenjostoe jïh jeatjebh meatan vaeltieh stååkedimmesne jïh ektiespielesne jïh darjomh ålkone goerehtieh joekehts jaepieboelhki voengesne

Lohkehtëjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan j'ih lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tjirrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektine darjoeh, j'ih gosse haarjanieh j'ijtse barkoem varjasjidh vitnedimmesne. Lohkehtëjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmien bijre vitnedimmesne. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh j'ih buektiehtieh, j'ih maam buerebelaakan buektiehtieh goh aarebi. Lohkehtëjja edtja dan guhkiebasse lieremen bijre bihkedidh j'ih lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem evtiedidh svihtjemedarjoeminie, voejemisnie, stååkedimmesne j'ih ektiespielesne j'ih ålkoedarjoeminie.

Maahtoelmieh j'ih varjasjimmie 7. daltese

Maahtoelmieh 7. daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja mahtedh

- goerehtidh j'ih tjirrehtidh stååkedimmieh, spielh mubpiejgumie jeatjah svihtjemedarjoeminie
- haarjanidh tjåanghkan biejesovveme svihtjemh, oktegh j'ih mubpiejgumie ektine
- darjomh tjirrehtidh j'ijtsh iedtji j'ih nuepiej mietie daanhtsosne, ålkoejieliedisnie, gaarsjelimmiedarjoeminie j'ih jeatjah svihtjemedarjoeminie
- kaarth, digitaale dirregh j'ih væhtah eatnamisnie nuhtjedh juktie eatnamisnie j'ih voengesne vaaksjoehtidh
- njoelkedassh guarkedh j'ih nuhtjedh darjoeminie j'ih spielesne j'ih illedahkide ååktedh
- joekehtsh j'ijtse j'ih mubpiej gaskem guarkedh j'ih meatan årrodh svihtjemedarjoeminie mah maehtieh sjiehtedamme årrodh ij ajve j'ijtse nuepide men aaj mubpiej
- vihkeles voejemevuekieh darjodh tjåejjen j'ih rudtjen nelnie j'ih tjaetsien nuelesne
- jearsoesvoetem ålkoedarjoeminie j'ih fealadimmesne eatnamisnie varjasjidh j'ih j'ijjebierkenimmiem tjirrehtidh tjaetsesne
- voengem nuhtjedh j'ih voenges kultuvrh ålkoejieliedasse goerehtidh
- åålmehreaktam fealadimmesne j'ih viesehtimmesne eatnamisnie tjielkestidh
- j'ijjedimmietuvrem tjirrehtidh j'ih j'ijtse eatnemedååjresi bijjeli ussjedadtedh

Jaabnan varjasjimmie

Jaabnan varjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j'ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne 5., 6. j'ih 7.b.

daltesisnie gosse leah meatan jñh lïerïeh jeereldihkie svihtjemedarjoeminie, njoelkedassh nuhtjïeh darjoemidie jñh spïelide, jñh joekehtsh guarkoeh jñjtsh jñh mubpiej gaskem. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtïeh gosse svihtjemedarjomi bijjeli ussjededtieh, sosijaale ektïespiele, eatnemefealadimmien jñh eatnemedååjresi bijjeli

Lohkehtæjja edtja sñjehteladtedh guktie learohkh leah meatan jñh lïeremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tñjïrrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektïne darjoeh, jñh gosse haarjanïeh jñjtse barkoem varjasjidh vitnedimmesne. Lohkehtæjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmien bñjre vitnedimmesne. Learohkh edtjïeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mïetie maam learohkh vuesiehtïeh, edtjïeh nuepiem åadtjodh baakoeh bñjejedh dñsse maam dååjroeh jñh buektïehtïeh, jñh maam buerebelaakan buektïehtïeh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lïeremem bñhkedidh jñh lïerehtimmiem sñjehtedidh guktie learohkh maehtïeh bñhkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem evtiedidh svihtjemedarjoeminie, stååkedimmesne, spïelesne, jñjtjebïerkenimmie tjaetsesne jñh ålkoejliedisnie voengesne.

Maahtoelmieh jñh varjasjimmie 10. daltese

Maahtoelmieh 10. daltesen mænngan

Lïerehtimmien ulmie lea learohke edtja mahtedh

- jñjtse nuepieh saavremasse, healsose jñh buerie jïeliedasse goerehtidh stååkedimmien, daanhtsoen, ålkoejïeleden, gaarsjelimmiedarjomi jñh jeatjah svihtjemedarjomi tñjïrrh
- tñjïehpiesvoeth jeereldihkie svihtjemedarjoeminie haarjanidh jñh evtiedidh
- haarjanidh jñh tñjïrrehtidh daanhtsoedarjomh noerekultuvrijste jñh jeatjah kultuvrijste, jñh meatanlearohkigumie daanhtsoekomposisjovnh sjugniedidh jñh åehpiedehtedh
- ussjedadtedh guktie ovmesse åehpiedehtemh kråahpeste medïjisnie jñh seabradahkesne svihtjemedarjoemidie, kråahpeidentiteetese jñh jñjtjeguvviem baajnehtïeh
- svihtjemedarjomh soejkesjidh jñh tñjïrrehtidh mejtïe maahta tñjïrrehtidh jis skaarah jallh skïemtjelassh åtna
- jñjtse tñjïehpiesvoeth jñh daajroeh naemhtïe guktie maahta buerebe sñjïdtedh jeatjabidie
- joekehtsvoeth jååhkesjidh jñjtse jñh mubpiej gaskem svihtjemedarjoeminie jñh gaajhkesidie meatan vaeltedh, saah mah nuepieh dej leah.
- joekehts sårhts kaarhth jñh digitaale digitaale dïrregh guarkedh jñh dejtïe nuhtjedh juktie vaaksjoehtidh åehpies jñh ovnohkens byjresinie
- jeereldihkie voejemevuekieh darjodh jñh mahtedh voejedh guhkebe gåhkoem jñjtsh ulmien mïetie

- jieledebeerkemem guarkedh jìh tjìrrehtidh jaevresne jìh jaevrien lihke eatnamisnie
- guarkedh jìh tjìrrehtidh voestesviehkiem jìh jieledeem beerkie
- ålkoejieledeem tjìrrehtidh joekehts jaepieboelhkine, aaj jìjjedimmine ålkone, jìh ussjedatedh maam eatnemedååjresh maehtieh jiehtedh jìjtsasse jìh mubpide
- vaahram jìh jearsoesvoetem vuarjasjidh ovmesse darjoeminie ålkone, guarkedh jìh tjìrrehtidh giejehts jìh jearsoes fealadimmiem

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jìh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne 8., 9. jìh 10. daltesinie viehkine daajroeh haarjanidh jìh nuhtjedh ahkedh geervebe svihtjemetsiehkine, jìjtsh tjiehpiesvoeth jìh daajroeh nuhtjedh ihke jeatjebh aaj edtjeh mietiemoerem faagesne åadtjodh, jìh joekehtsvoeth jáåhkesjidh jìjtsh jìh mubpiej gaskem svihtjemedarjoeminie. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh gosse eatnamisnie fealadieh joekehts jaepieboelhkine, aaj jìjjedimmine ålkone, jìh ussjedatedh maam eatnemedååjresh maehtieh jiehtedh jìjtsasse jìh mubpide

Vitnedimmesne ektiespìele mubpiejgumie, haarjanimmie jìh meatan årrodh ovmesse svihtjemedarjoeminie jìh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Maam learohkh jìjtsh darjoeh lea akte bielie maahtoste vitnedimmesne. Eadtjohke årrodh vitnedimmesne sæjhta jiehtedh learohke pryövoe faageles haestemh loetedh dan hijven goh maahta bieleden gåajparostedh, jìjtjeraarehkevoetem vuesehte, jìjtse fysiske kapasiteetem haasta jìh mubpiejgumie laavenjostoe.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jìh lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tjìrrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektine darjoeh, jìh gosse haarjanieh jìjtse barkoem vuarjasjidh vitnedimmesne. Lohkehtæjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmiem bijre vitnedimmesne. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoem mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh sijjeh buektiehtieh, jìh jìjtsh faageles evtiedimmiem bijjeli ussjedatedh. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremem bihkedidh jìh lierehtimmiem sjiehtedidh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem evtiedidh svihtjemedarjoeminie, mubpiejgumie meatan årrodh jìh dejgumie haarjanidh, jieledebeerkemisnie, ålkoedarjoeminie jìh ålkoelijeliedisnie.

Galhkuvevuvarjasjimmie

Galhkuvevuvarjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke vitnedimmesne åtna gosse lierehtimmiem galhcoe 10. daltesen mænngan. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh jìh sjiehteladtedh guktie learohkh

åadtjoeh sijjen maahtoem vuesiehtidh joekehtslaakan, mesnie goerkese, ussjedadteme jïh laejhtehtks ussjedimmie, ovmessie ektiedimmie. Lohkehtæjja edtja karakterem vitnedimmiefaagese biejedh dan maahtoen mietie maam learohke vuesiehtamme faagesne. Vitnedimmesne ektiespiele mubpiejgumie, haarjanimmie jïh meatan årrodh ovmessie svihtjemedarjoeminie jïh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Man eadtjohke learohkh Leah, lea akte bielie maahtoste vitnedimmesne jïh lea dan åvteste akte bielie vuarjasjimmievåaroemistie.

Maahtoelmieh jïh vuarjasjimmie Jåa1

Maahtoelmieh Jåa1 mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- haarjanidh jïh orre sårhts stååkedimmieh, svihtjemedarjomh jïh daanhtsoeh sjugniedidh mubpiejgumie ektine
- soejkesjidh jïh tjïrrehtidh haarjanimmievuekieh saavremevuekieh juktie jïjtse ulmie jaksedh, aaj gosse ij maehtieh ellieslaakan meatan årrodh darjoemisnie
- jïjtse tjiehpiesvoeth jïh daajroeh nuhtjedh juktie laavenjostedh jïh viehkiehtidh guktie jeatjebh væjkele sjidtieh darjoeminie jïh ektiespielesne
- skaarah hööptedh svihtjemedarjoeminie jïh vihkeles voestesviehkiem darjodh
- kaarth jïh digitaale dirregh nuhtjedh guktie dovne jïjtje jïh mubpieh jearsoeslaakan fealadieh
- voenges aerpievuekieh nuhtjedh juktie eatnamisnie minnedh joekehts jaepieboelhkine

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jïh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne Jåa1 vuesiehtieh jïh evtiedieh gosse haarjanieh jïh saevrieh juktie jïjtsh ulmie jaksedh jïh svihtjemedarjomh evtiedieh, jïh gosse stååkedimmieh jïh spïelh goerehtieh mubpiejgumie ektine. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh gosse jïjtsh tjiehpiesvoeth jïh daajroeh nuhtjeh laavenjostedh jïh mubpide væjkele darjoeh darjoeminie jïh ektiespielesne. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh gosse voenges aerpievuekieh nuhtjedh eatnamisnie minnedh.

Vitnedimmesne ektiespiele mubpiejgumie, haarjanimmie jïh meatan årrodh ovmessie svihtjemedarjoeminie jïh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Maam learohkh jïjtsh darjoeh lea akte bielie maahtoste vitnedimmesne. Eadtjohke årrodh vitnedimmesne sæjhta jiehtedh learohke pryövoe faageles haestemh loetedh dan hijven goh maahta bieleden

gåaparostedh, jïjtjeraarehkevoetem vuesehte, jïjtse fysiske kapasiteetem haasta jïh mubpiejgumie laavenjostoe.

Lohkehtæjja edtja sïehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jïh lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tïjrrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektine darjoeh, jïh gosse haarjanieh jïjtse barkoem vuarjasjidh vitnedimmesne. Lohkehtæjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmien biïjre vitnedimmesne. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoem mietie maam learohkh vuesehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh dïsse maam dååjroeh sijjeh buektiehtieh, jïh jïjtsh faageles evtiedimmien bijjeli ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremen biïjre biïhkedidh jïh lierehtimmiem sïehteladtedh guktie learohkh maehtieh biïhkedimmiem nuhtjedh sïjjen maahtoem nuhtjedh svihtjemedarjoeminie, stååkedimmesne jïh spïelesne mubpiejgumie ektine, voestesviehkesne, darjoeminie ålkone jïh ålkoejliedisnie.

Maahtoelmie jïh vuarjasjimmie Jåa2

Maahtoelmieh Jåa2 mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehdedh

- stååkedimmieh, gaarsjelimmiedarjomh jïh jeatjah svihtjemedarjomh tïjrrhtidh jïh guarkedh guktie ovmesse darjomh koordinasjovnem, gaarhkem, vissjelesvoetem jïh svihtjemem baajnehtieh jïh evtiedieh
- okteгимse saavredh jïh ussjedadtedh guktie fysiske darjomh maehtieh hijven psykiske jïh fysiske healsoem eevtjedh jïh jieledevuekiem vedtedh mij healsoem eevtjie mænngan skuvlem orrijamme jïh båtijen aejkien barkoejliedisnie
- njoelkedassh nuhtjedh juktie meatan årrodh ovmesse svihtjemedarjoeminie jïh meatan årrodh mubpide lierehtidh
- darjomh ålkone soejkesjidh jïh tïjrrhtidh ovmesse jaepieboelhkine, gusnie aajkoe lea hijven dååjresh eatnamisnie utnedh
- monnehke fealadimmiem eatnamisnie nuhtjedh jïh maehdedh ålkoejleledem tïjrrhtidh voengesne

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jïh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne Jåa 2 vuesehtieh jïh evtiedieh gosse Leah meatan jïh lierieh stååkedimmesne jïh jeereldihkie svihtjemedarjoeminie, gosse okteгимse saevrieh, gosse meatan mubpide lierehtieh jïh monnehke fealadimmien tïjrrh eatnamisnie jïh jïjtjeraarehkevoetem vuesehtieh ålkoejliedisnie.

Vitnedimmesne ektiespïele mubpiejgumie, haarjanimmie jïh meatan årrodh ovmesse svihtjemedarjoeminie jïh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Maam learohkh jïjtsh darjoeh lea akte bielie maahtoste vitnedimmesne. Eadtjohke årrodh vitnedimmesne sæjhta jiehtedh learohke pryövoe faageles haestemh loetedh dan hijven goh maahta bielelen gåajparostedh, jïjtjeraarehkevoetem vuesehte, jïjtse fysiske kapasiteetem haasta jïh mubpiejgumie laavenjostoe.

Lohkehtæjja edtja sïiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jïh lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tjïrrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektine darjoeh, jïh gosse haarjanieh jïjtse barkoem varjasjidh vitnedimmesne. Lohkehtæjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmien biïre vitnedimmesne. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoem mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh ðisse maam dååjroeh sijjeh buektiehtieh, jïh jïjtsh faageles evtiedimmien bijjeli ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremem bihkedidh jïh lierehtimmiem sïiehtedidh guktie learohkh mæhtieh bihkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem evtiedidh svihtjemedarjoeminie, jïjtsesaavremisnie, mubpiejgumie meatan årrodh jïh ektiespïelesne, ålkoedarjoeminie jïh ålkoiejeliedisnie.

Galhkuvevarjasjimmie

Galhkuvevarjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke matematihkesne åtna gosse lierehtimmiem galhkie Jåa2 mænngan. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh jïh sïiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh sijjen maahtoem vuesiehtidh joekehtslaakan, mesnie goerkese, ussjedadteme jïh laejhtehks ussjedimmie, ovmesse ektiedimmine. Lohkehtæjja edtja karakterem vitnedimmiefaagese biejedh dan maahtoen mietie maam learohke vuesiehtamme faagesne. Vitnedimmesne ektiespïele mubpiejgumie, haarjanimmie jïh meatan årrodh ovmesse svihtjemedarjoeminie jïh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Maam learohkh jïjtsh darjoeh lea akte bielie maahtoste vitnedimmesne jïh dan åvteste akte bielie våaroemistie varjasjæmman.

Maahtoeulmieh jïh varjasjimmie Jåa3

Maahtoeulmieh Jåa3 mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja mæhtedh

- haarjanidh jïh daajroeh jïh tjiehpiesvoeth evtiedidh ovmesse svihtjemedarjoeminie jïjtsh nuepiej mietie
- jïjtsesaavremem soejkesjidh, tjïrrehtidh jïh varjasjidh jïh tjïelkestidh guktie daate maahta fysiske jïh healsoeevtjije jieledvækiem vedtedh mænngan skuvlem orrijamme

- ektiedimmieh svihtjemen, kråahpen, saavremen jìh healsoen gaskem seabradahkesne buerkiestidh jìh digkiedidh
- laavenjostedh praktihkeles laavenjassh loetedh aktene lieremeektievoetesne jìh haarjanimmien jìh darjomen mietie ussjedadtedh guktie jìjtse meatanårrome maahta mubpide baajnehtidh
- darjomh ålkone jìh ålkoejieledem voengesne soejkesjidh jìh tjìrrehtidh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jìh maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vitnedimmesne Jáa3 vuesiehtieh jìh evtiedieh gosse haarjanieh jìh daajroeh jìh tjiehpiesvoeth evtiedieh jeereldihkie svihtjemedarjoeminie, jìh gosse laavenjostoeh praktihkeles laavenjassh loetedh lieremeektievoetesne. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh gosse soejkesjieh, tjìrrehtieh jìh vuarjasjieh jìjtsesaavremem, ålkoedarjomh jìh ålkoejieledem voengesne.

Vitnedimmesne ektiespiele mubpiejgumie, haarjanimmie jìh meatan årrodh ovmessie svihtjemedarjoeminie jìh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Maam learohkh jìjtsh darjoeh lea akte bielie maahstoste vitnedimmesne. Eadtjohke årrodh vitnedimmesne sæjhta jiehtedh learohke pryöve faageles haestemh loetedh dan hijven goh maahta bielelen gåajparostedh, jìjtjeraarehkevoetem vuesehte, jìjtse fysiske kapasiteetem haasta jìh mubpiejgumie laavenjostoe.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jìh lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie svihtjemedarjomi tjìrrh mah learohkh oktegh jallh mubpiejgumie ektine darjoeh, jìh gosse haarjanieh jìjtse barkoem vuarjasjidh vitnedimmesne. Lohkehtæjja edtja dialogesne årrodh learohkigumie dej evtiedimmien bìjre vitnedimmesne. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoem mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh d'isse maam dåajroeh sijjeh buektiehtieh, jìh jìjtsh faageles evtiedimmien bijjeli ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja dan gukkiebasse lieremem bìhkedidh jìh lierehtimmiem sjiehtedidh guktie learohkh maehtieh bìhkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem evtiedidh svihtjemedarjoeminie, saavremisnie ektiedimmesne jieledvuekine jìh healsojne, mubpiejgumie meatan årrodh jìh ektiespielesne, ålkoedarjoeminie jìh ålkoejeliedisnie voengesne.

Galhkuvevuarjasjimmie

Galhkuvevuarjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke matematihkesne åtna gosse lierehtimmiem galhkie Jáa3 mænngan. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh jìh sjiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh sijjen maahtoem vuesiehtidh joekehtslaakan, mesnie goerkese, ussjedadteme jìh laejhtehts ussjedimmie, ovmessie ektiedimmine. Lohkehtæjja edtja karakterem vitnedimmiefaagese biejedh dan maahtoen mietie maam learohke vuesiehtamme faagesne. Vitnedimmesne ektiespiele mubpiejgumie,

haarjanimmie jñh meatan årrodh ovmesse svihtjemedarjoeminie jñh fealadimmesne eatnamisnie vihkeles væhta maahtosne faagesne. Maam learohkh jñtsh darjoeh lea akte bielic maahtoste vitnedimmesne jñh dan åvteste akte bielic våaroemistie vuarjasjæmman.

Vuarjasjimmieöörnege

Galhkuvevuarjasjimmie

10. daltese: Learohke edtja aktem galhkuvekarakteerem utnedh.

Jåa1 sjiere barkoefaageles ööhpehtimmieprogramme: Learohke edtja aktem galhkuvekarakteerem

utnedh.

Jåa2 barkoefaageles ööhpehtimmieprogramme: Learohke edtja aktem galhkuvekarakteerem utnedh.

Jåa3 studijeryöjreden jñh barkoefaageles ööhpehtimmieprogramme skuvlesne: Learohke edtja aktem

galhkuvekarakteerem utnedh.

Jåa3 lissiebigkeme siejhme studijemaahrose: Learohke edtja aktem galhkuvekarakteerem utnedh.

Gosse faagem åtna gellie jaepieh, learohkh edtjeh aktem galhkuvekarakteerem åadtjodh ajve bijjemes daltesisnie faagesne.

Eksamene learoehkidie

Learohke ij edtjh eksamenem vaeltedh.

Eksamene privatistide

10. daltese: Ij leah privatisteöörnege faagesne.

Jåa2 barkoefaageles ööhpehtimmieprogramme: Privatiste edtja njaalmeldh/praktihkeles eksamenem vaeltedh mij dorjesåvva jñh sensureereme sjædta voenges.

Fylhkentjælte muana mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebielic åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.

Jåa3 studijeryjreden jñh barkoefaageles ööhpehtimmieprogramme skuvlesne: Privatiste edtja njaalmeldh-praktihkeles eksamenem vaeltedh mij dorjesåvva jñh sensurereme sjædta voenges.

Fylhkentjjele muana mejtie privatisth edtjeh ryjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.